

taget op fra grundtvigsk Side, idet „Dansk Kirkesamfund“, som bekendt, har indgivet et Andragende om at faa Præsteløftet i dets nuværende Form afskaffet. Det maatte være den grundlæggende Lov i en kirkelig Frihedslovgivning, der fortsatte i det Spor og i den Aand, hvori man gennemførte de kirkelige Frihedslove i Halvtredserne og Tresserne. Dernæst kunde jeg ønske, at man gik videre og gennemførte Love om borgerligt Ægteskab og borgerlig Begravelse. Jeg havde haft nogen Forventning om, at det nuværende Ministerium og den nuværende højtærede Kultusminister vilde forelægge Love i den Retning, idet jo, som bekendt, den nuværende Kultusminister som Folketingsmand har været med til at indbringe, og Folketinget har gennemført, et Lovforslag om almindeligt borgerligt Ægteskab. Jeg tror, det er en paatrængende Reform, naar der er Tale om en kirkelig Frihedslovgivning. Fremdeles kunde jeg ønske, at man gik til ogsaa paa et andet Omraade at fuldbyrde N. F. S. Grundtvigs Testamente, nemlig til at udskille Religionsundervisningen af Skolen, og endelig er jeg naturligvis stemt for at give Befolkningen langt større Indflydelse paa Valg og Ansættelse af Præsterne. Saa længe vi have en Folkekirke, ere Præsterne for en meget væsentlig Del Ståsembedsmænd. Det at give Befolkningen forøget Indflydelse paa deres Ansættelse, er en god, demokratisk Reform, som vi fra vor Side ville være glade ved at faa gennemført. Der er jo gentagne Gange forelagt Lovforslag herom her i Tinget. Det var i 1894, at der sidst blev forelagt et Lovforslag desangaaende. Det fremkom fra moderat Side, nemlig fra det daværende Medlem for Møen (Bojsen) og det nuværende Medlem for Nykøbing (R. Claussen), men det var rigtignok adskilligt mere radikalt end de Forslag, som nu foreligge fra den højtærede Kultusministers Side.

Ved de her foreliggende fire Lovforslag gør den højtærede Kultusminister et lille, desværre kun et meget lille Tilløb til en Fortsættelse af den kirkelige Frihedslovgivning i den Forstand, jeg har omtalt. Det er ved Forslagene om Valgmenigheder og om Brugen af Kirkerne, hvis Principper jeg fuldstændig anerkender, og over hvis

Fremkomst jeg glæder mig, men dette er jo kun en lille Udvidelse af den bestaaende Lovgivning. Det, vi havde haft Grund til at vente, var gennemgribende Reformers paa de andre Omraader, hvor der var Trang dertil. Man vilde ved at fortsætte Valgmenigheds- og Sognebaandsløsningslovene med Love om borgerligt Ægteskab, om borgerlig Begravelse og Præstevalg og ved at afskaffe Præsteløftet i dets nuværende Form ogsaa naa en kirkelig Forfatning, en fri kirkelig Forfatning. Det vilde ganske vist ikke blive en kirkelig Forfatning i den Forstand, hvori Kirkekommissionerne have brugt Ordet, eller i den Retning, de havde haabet, men det vilde dog være en Forfatning. Det vilde være en meget fri Forfatning, og det er et Spørgsmaal, om en saadan Forfatning ikke er den bedste. Man taler om Grundlovens § 75, men Grundlovens § 75 siger jo kun, at Folkekirken skal have en Forfatning, den siger ikke, af hvilken Art den skal være. Den overlader til Regeringen og Rigsdagen at bestemme Formen for denne Forfatning. En Forfatning, som opstod ved en saadan Kæde af kirkelige Frihedslove, vilde være en Forfatning, og Spørgsmaalet er, om det ikke, saa længe vi have en Folkekirke, vilde være en særdeles god Forfatning, som vilde forberede det Ideal, som er dels mit Partis Ideal og dels mange religiøse Menneskers Ideal i vore Dage, nemlig fri kirkelige Tilstande. Den højtærede Minister har imidlertid ikke villet gaa denne Vej. Det kunde saa heller ikke nytte, at vi fra vor Side, fra et Mindretals Side, i Øjeblikket vilde søge at faa denne Vej betraadt.

Altsaa, vi kunne ikke naa den første Vej, jeg omtalte, Kirkens Adskillelse fra Staten, og vi kunne heller ikke komme den frikirkelige Vej. Ministeren gaar en tredie Vej, han søger ved de her foreliggende Lovforslag at gennemføre en Kirkeforfatning, dette Ord opfattet, som man tidligere — ogsaa Kirkekommissionerne — har opfattet det, om han end anvender andre Midler, end Kirkekommissionernes Flertal har ønsket. Ogsaa denne Vej kunne vi fra vor Side være med til at betrede, det er der i og for sig ikke noget i Vejen for, kun gælder det saa om, at Midlerne blive